

Sygn. akt VIII Gz 100/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

SSO Patrycja Baranowska (spr.)

SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 maja 2016 roku w S.

w sprawie z powództwa D. K., W. K. i E. C.

przeciwko (...) Towarzystwu (...) spółce akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia (...) Bank spółki akcyjnej w W. na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 21 października 2015 r., w sprawie o sygn. akt X GC 704/14.

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu Szczecin - Centrum w Szczecinie do dalszego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak SSO Agnieszka Woźniak SSO Patrycja Baranowska

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 21 października 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie skazał (...) Bank spółkę akcyjną w W. na grzywnę w wysokości 5.000 zł za nieuzasadnioną odmowę przedstawienia dokumentów. Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły okoliczności, zgodnie z którymi zarządzeniem z dnia 22 lipca 2015 roku w trybie art. 248 k.p.c. Sąd Rejonowy zobowiązał G. (...) Bank do przedłożenia wszelkiej dokumentacji związanej z ochroną ubezpieczeniową (...) S.A. w W. pojazdu H. (...) nr rej. (...) w szczególności polisy ubezpieczeniowej nr (...) na pojazd H. (...) nr rej. (...), wniosku do (...) S.A. w W. o objęcie ubezpieczeniem auto - casco wskazanego pojazdu lub innego dokumentu, który był podstawą objęcia ochroną ubezpieczeniową oraz wskazania czy umowa kredytu nr (...) została wypowiedziana, czy J. K. spłacił kredyt, jeśli tak to w jakiej wysokości oraz kto był wskazywany jako ubezpieczony z tytułu objęcia ochroną ubezpieczeniową pojazdu H. (...) nr rej. (...) w terminie 14 dni pod rygorem grzywny. Pismem z dnia 2 września 2015 roku zobowiązany bank wskazał, że z uwagi na obowiązek zachowania tajemnicy bankowej, do momentu przedstawienia postanowienia wydanego przez właściwy Sąd Okręgowy w przedmiocie zwolnienia z obowiązku jej zachowania, bank nie jest uprawniony do ustosunkowania się do treści zobowiązania.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd pierwszej instancji wskazał art. 248 § 1 k.p.c. w zw. z art. 163 § 1 k.p.c.

Dalej, przywołując regulacje zawarte w art. 104 - 106a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe, Sąd podkreślił, że przepisy te jednoznacznie precyzują, iż zakresem tajemnicy bankowej objęte są wszystkie informacje dotyczące jakiegokolwiek czynności bankowej w rozumieniu art. 5 w/w ustawy. W odniesieniu do brzmienia tego

przepisu, Sąd zwrócił uwagę, że do czynności bankowych nie sposób zaliczyć czynności banku, nie związanych bezpośrednio z realizacją szeroko rozumianych usług bankowych, co oznacza, że tajemnicy bankowej podlegają nie wszystkie dokumenty, czy informacje pomimo, że czynności ich dotyczące zostały wykonane przez bank, a jedynie te, które dotyczą czynności bankowych.

W ocenie Sądu z przytoczonej treści zarządzenia dokumenty jakich przedstawienia zażądano nie dotyczyły stricte czynności bankowej, jaką była zawarta z J. K. umowa kredytu, ale czynności banku - dokonanych, jako finansującego zakup współwłaściciela (w wyniku przewłaszczenia) - w celu objęcia go ochroną ubezpieczeniową, a zatem nieobjętych tajemnicą bankową z uwagi na pozostawanie poza katalogiem czynności bankowych w rozumieniu art. 5 ustawy. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że zasłanianie się tajemnicą bankową w zakresie dokumentów, których ta tajemnica nie dotyczy, pozostało nieuzasadnione.

Dodatkowo Sąd zaznaczył, że w zasadzie jedynym dokumentem, który ewentualnie mógłby być chroniony tajemnicą bankową była umowa kredytu nr (...) oraz informację z nią związane. Bank nie może przy tym odmówić sądowi przedstawienia dokumentu obejmującego okoliczności objęte tajemnicą bankową w sytuacji, gdy posiadacz dokumentu obowiązany jest do jego przedstawienia względem chociażby jednej ze stron postępowania. Z uwagi na dyspozycję art. 104 ust. 3 ustawy Prawo bankowe stanowiącą, iż banku nie obowiązuje zachowanie tajemnicy bankowej wobec osoby, której dotyczą informacje objęte tajemnicą, Sąd skonstatował, że bank nie może uchylić się od przedstawienia dokumentów, które miałyby obowiązek przedłożyć osobie będącej klientem tegoż banku, jeśli ten jest jedną ze stron danego postępowania. Powyższe oznacza więc, przy uwzględnieniu, że stroną niniejszego postępowania są spadkobiercy J. K. (tj. osoby z którą bank umowę kredytu zawarł) Bank, na żądanie Sądu działającego poniekąd z upoważnienia tychże spadkobierców, obowiązany był do przedstawienia żądanej dokumentacji również w zakresie umowy kredytowej.

(...) Bank spółka akcyjna w W. wywiódł zażalenie na powyższe postanowienie domagając się jego uchylenia oraz zasądzenia kosztów postępowania.

Nie zgadzając się z zaskarżonym rozstrzygnięciem skarżący bank podkreślił, że wezwanie zawarte w pkt 3, a dotyczące podania informacji, czy umowa kredytu nr (...) została wypowiedziana, czy J. K. spłacił kredyt, jeśli tak to w jakiej wysokości oraz kto był wskazany jako ubezpieczony z tytułu objęcia ochroną ubezpieczeniową pojazdu H. (...)/ nr rej. (...), odnosi się do informacji stanowiących bezsprzecznie tajemnicę bankową, stąd też bank otrzymując wezwanie do podania także i innych informacji potraktował wezwanie Sądu jako całość i dlatego zasłonił się tajemnicą bankową.

W związku ze skazaniem banku na grzywnę za nieuzasadnioną odmowę przedstawienia dokumentów w załączeniu skarżący przedłożył, umowę przeniesienia prawa własności do pojazdu zawartą między J. K. oraz (...) SA. Jednocześnie skarżący wskazał, że nie posiada polisy nr (...) i wniosku do (...) SA w W. o objęcie ubezpieczeniem auto-casco, w związku z czym brak jest podstaw do nałożenia na bank kary grzywny. Zdaniem skarżącego o dokumentację, o którą wnosil Sąd w pkt 1-2 wezwania, wezwać należało będącego w ich posiadaniu ubezpieczyciela, w sposób nieuzasadniony Sąd wezwał zaś do przedłożenia dokumentów bank, mimo tego, iż mógł wezwać ubezpieczyciela będącego stroną toczącego się postępowania.

Wskazując na kwestie dotyczące obowiązku zachowania tajemnicy bankowej obejmującej wszystkie informacje związane z czynnościami bankowymi skarżący przyjął, że nie został zwolniony z tego obowiązku w niniejszej sprawie zgodnie z art. 104 ust. 3 prawa bankowego Sąd nie przedstawił bowiem upoważnienia do ujawnienia osobom trzecim wiadomości objęte tajemnicą. W powództwie o zapłatę wytoczonym przez powodów przeciwko ubezpieczycielowi Bank nie jest zwolniony z ujawnienia tajemnicy bankowej w myśl art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. d prawa bankowego. Zgodnie tym przepisem Bank ma obowiązek udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową wyłącznie na żądanie sądu w związku z prowadzonym postępowaniem spadkowym lub o podział majątku między małżonkami albo prowadzoną przeciwko osobie fizycznej będącej stroną umowy sprawą o alimenty lub o rentę o charakterze alimentacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się zasadne, choć nie wszystkie podniesione w nim argumenty zasługują na aprobatę.

Akcentowany przez skarżący bank fakt odebrania wezwania Sądu - do złożenia ściśle określonych w zarządzeniu dowodów - jako całości zobowiązania nie usprawiedliwia odmowy złożenia ich części w wyznaczonym terminie. Jak przyznał sam skarżący tylko zobowiązanie określone w pkt 3 dotyczyło informacji objętych tajemnicą bankową, stąd też brak było podstaw do zasłaniania się tajemnicą bankową w odniesieniu do pozostałych dokumentów. Mając jednak na uwadze, że bank nie był w posiadaniu dokumentów opisanych zarówno w pkt 1 jak i w pkt 2 zarządzenia, a mianowicie polisy ubezpieczeniowej nr (...) na pojazd H. (...) nr rej. (...), wniosku do (...) S.A. w W. o objęcie ubezpieczeniem auto - casco wskazanego pojazdu lub innego dokumentu, który był podstawą objęcia ochroną ubezpieczeniową, a tym samym nie mógł skutecznie wykonać zobowiązania powyższe pomimo nie ujawnienia tego faktu w wyznaczonym terminie nie uzasadnia obciążenia grzywną.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2015, poz. 128) (dalej Pr.bank) bank, osoby w nim zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem bank wykonuje czynności bankowe, są obowiązane zachować tajemnicę bankową, która obejmuje wszystkie informacje dotyczące czynności bankowej, uzyskane w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji umowy, na podstawie której bank tę czynność wykonuje.

Obowiązek zachowania tajemnicy wyłączony został w sytuacjach określonych w art. 104 ust. 2 Pr.bank. Zgodnie z brzmieniem wskazanego przepisu nie powstaje on wobec kontrahenta banku i innej osoby, której dotyczy, natomiast odnosi się do osób trzecich. Osoby trzecie mogą uzyskać informacje objęte tajemnicą tylko na podstawie stosownego, pisemnego upoważnienia beneficjenta tajemnicy bankowej (co w niniejszej sprawie nie nastąpiło) lub na mocy odpowiedniego upoważnienia przewidzianego w ustawie. Ustawodawca wskazał na uprawnienie żądania przez sąd od banku informacji zawierających tajemnicę bankową między innymi w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. d Pr.bank. Wprawdzie w przepisie tym nie wspomina się o tym, jaki może być przedmiotowy zakres takich informacji, to jednak należy przyjąć, że zapewniono tu dostęp sądu zasadniczo do informacji ogólnie oznaczonych w art. 104 ust. 1 Pr.bank. („wszystkie informacje dotyczące czynności bankowej”). Tajemnica bankowa zaczyna bowiem działać już od chwili rozpoczęcia negocjacji warunków umowy, którą klient zamierza z bankiem podpisać. Objęte są nią więc wszelkie informacje przekazane bankowi przez klienta, również te, służące do przygotowania umowy, np. wniosek kredytowy wraz z dokumentami towarzyszącymi. Informacje chronione tajemnicą bankową mogą dotyczyć danych dotyczących czynności bankowej (np. warunków i parametrów kredytu), jak również danych na temat klienta banku oraz jego sytuacji faktycznej i prawnej. W grę wchodzi zatem także informacje dotyczące istnienia umów kredytowych oraz informacje w zakresie ich realizacji. W świetle powyższego za objęte tajemnicą należało więc uznać informacje, o których udzielenie zwrócił się Sąd Rejonowy, a dotycząc wskazania czy umowa kredytu nr (...) została wypowiedziana, czy J. K. spłacił kredyt, jeśli tak to w jakiej wysokości oraz kto był wskazywany jako ubezpieczony z tytułu objęcia ochroną ubezpieczeniową pojazdu H. (...) nr rej. (...). Co istotne udzielenie sądowi informacji w tym zakresie nie wyczerpywało się w dostarczeniu sądowi istniejącego dokumentu, ale wymagało jego sporządzenia na podstawie danych stanowiących tajemnicę bankową.

Prawo bankowe dokładnie określa okoliczności, w jakich uprawnione instytucje w tym sądy mogą żądać od banku udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową. Zgodnie z powołanym powyżej art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. d Pr.bank. bank ma obowiązek udzielania informacji stanowiących tajemnicę bankową „na żądanie sądu w związku z prowadzonym postępowaniem spadkowym lub o podział majątku między małżonkami albo prowadzoną przeciwko osobie fizycznej będącej stroną umowy sprawą o alimenty lub o rentę o charakterze alimentacyjnym”. Określony w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. d, katalog spraw należy uznać przy tym w zasadzie zamknięty, skoro przepis ten jest wyjątkiem od ogólnej reguły określonej w art. 104 (por. np. R. S., Prawna ochrona tajemnicy bankowej, (...) 1999, nr 7–8, s. 4; K. F.-G., Instytucja tajemnicy w postępowaniu cywilnym, (...) 1998, nr 1, s. 51–52).

Przenosząc powyższe uwagi natury ogólnej na realia niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że wśród wymienionych uprawnień nie ma tych, które umożliwiałyby żądanie przedstawienia dowodu w związku z prowadzeniem niniejszego procesu. Wprawdzie w orzecznictwie przyjmuje się, że sprawy należące do „postępowania spadkowego” ujęte w art.

105 ust. 1 pkt 2 lit. d Pr.bank. określone zostały w sposób najbardziej ogólny, rodzajowy, co można tłumaczyć tym, iż sprawy te ze swej natury mogą być różnie ukształtowane w aspekcie podmiotowym oraz ze względu na przedmiot postępowania (por. np. uchwała NSA z dnia 29 maja 2000 r., (...) 2/00, (...) 2001, nr 1, poz. 2; uchwała SN z dnia 4 stycznia 2001 r., III ZP 26/00, OSNP 2001, nr 14, poz. 144; uchwała SN z dnia 26 marca 1985 r., III CZP 75/84, OSNCP 1985, nr 10, poz. 147), a tym samym o ich kwalifikacji nie powinny decydować jedynie art. 627-691 k.p.c., niemniej nie upoważnia to do zaliczenia przedmiotowej sprawy o zapłatę z udziałem spadkobierców do kategorii spraw rozpoznawanych w postępowaniu spadkowym w rozumieniu art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. d Pr.bank.

W tym stanie rzeczy mając na uwadze, że 248 k.p.c. i 251 k.p.c. odnoszą się do dowodów z dokumentów i nie mogą być stosowane wprost do dowodów z informacji objętych tajemnicą bankową (poza ustawowymi włączeniami), zażalenie banku uznać należało za uzasadnione, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego postanowienia (art. 386 § 4 w zw. z art. 397 § 2 i art. 398 k.p.c.), z pozostawieniem orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi pierwszej instancji (art. 108 § 2 k.p.c.).

SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak SSO Agnieszka Woźniak SSO Patrycja Baranowska

Sygn. akt VIII Gz 100/16

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...) (...) Bank spółce akcyjnej w W.
3. (...)